

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดขอนแก่น

Factors Relating to the Decision to Further Study in General or Vocational Education Programs of Mattayom Suksa 3 Students in Khon Kaen Province

ประดิษฐ์ สมวงษา (Pradid Somvongsa)*

เพ็ญณี แนนรอต (Pennee Narot, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพและศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาดังกล่าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น จำนวน 380 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ที่ระดับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างกรณีหลายกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ การทดสอบ ไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน ส่วนค่าใช้จ่ายในการศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ปัจจัยทางด้านโอกาสในอนาคต ได้แก่ โอกาสในอนาคตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน ไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำสำคัญ: การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ สายสามัญ สายอาชีพ

Keywords: Decision relating to Further Study, General Education Programs, Vocational Education Programs

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1) แรงจูงใจภายใน พบว่า องค์กรประกอบในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนที่เป็นแรงจูงใจภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการประกอบอาชีพที่ตัวเองชอบ

2) แรงจูงใจภายนอก พบว่า องค์กรประกอบในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนที่เป็นแรงจูงใจภายนอกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อจบการศึกษาแล้วจะนำไปสู่อาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้า รายได้ดีและมั่นคงในอนาคต

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study factors relating to decision making for further studying in General Education Program or Vocational Education Program, and 2) to study opinion on motivation in decision making of Matayomsuksa 3 Students. The samples were 380 Matayomsuksa 3 Students, under jurisdiction of The Office of Khon Kaen Educational Service Area. They were selected by Stratified Random Sampling. The instrument for data collection was questionnaire with reliability coefficient 0.82. Data were analyzed by calculating the Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation. For proportion of multi groups independent sample, it was compared by using Chi-square test. The research findings found that:

1. The relationship between factors relating to decision making for further studying in General Education Program and Vocational Education Program of Matayomsuksa 3 Students:

1) Personal Factor included gender and learning achievement was related to the student's decision making in General Program or Vocational Program at .05 significant level.

1) Economic and Social Factor included the parent's occupation, income, and educational level, found that there was no relating significant between the student's decision making for further studying in General Program or Vocational Program. For the educational expenditure, there was relating significant with decision making for further studying in General Education Program or Vocational Education Program at .05 level.

3) Future Opportunity Factor, there was relating significant between the student's future opportunity and decision making to further their studying in General Education Program or Vocational Education Program at .05 level.

2. According to the study of Matayomsuksa 3 Student's motivation for further their studying in General Education Program or Vocational Education Program,

1) Internal Motivation, found that the student's overall factor in decision making for further their studying as internal motivation at "high" level was they wanted to have their occupations they like.

2) External Motivation, found that the student's overall factor in decision making as their external motivation at "high" level was when they graduated, they could have the advanced, high income, and secure occupations.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พุทธศักราช 2550-2554) ของไทย อยู่ี่การพัฒนา “คน” ดังนั้น การเสริมสร้าง ทุนของประเทศ ทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง จึงยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจากคนเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกัน ก็เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) ซึ่งมีระบบการศึกษาที่จะเป็นกลไกที่จะทำให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยผู้ปกครองมีความเชื่อว่าการศึกษจะทำให้ลูกหลานของตนมีที่ทางในสังคม มีความรู้ ทักษะที่จำเป็น รวมถึง การมีโอกาสนในสังคม ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในมาตราที่ 23 ที่ได้เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และในมาตราที่ 28 ได้กล่าวถึงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ความรับผิดชอบต่อสังคม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และเป็นการเตรียมกำลังคนที่มีการศึกษาในระดับกลางเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือเป็น

พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว พัฒนาความสามารถทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และทักษะด้านการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในส่วนของการเลือกสายการเรียนเพื่อการศึกษาต่อหน้านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นสามารถเลือกได้สองสายคือ สายสามัญ หรือ สายอาชีพ ซึ่งนักเรียนในช่วงนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งการปรับตัว วัยแห่งปัญญา วัยแห่งการเคร่งเครียดทางอารมณ์ จึงมีบทบาทในการตัดสินใจและเป็นระยะที่กำลังพัฒนาค่านิยมสูงสุดและวัยนี้จะให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกเรียน เลือกงานหรือเลือกอาชีพสูงกว่าความสนใจและความสามารถ การศึกษาในสายสามัญหรือในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นเป็นการศึกษาต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ ส่วนการศึกษาในสายอาชีพ หรือในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาการเรียนรู้และทักษะวิชาชีพ รวมทั้งมีความสามารถริเริ่มประกอบการ และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ และเมื่อนักเรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว สามารถจะเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นโดยสามารถแยกศึกษาต่อสายสามัญ (เรียนอีก 3 ปี คือต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย) และสายอาชีพเพื่อเตรียมให้เด็กออกไปประกอบวิชาชีพได้ในระดับหนึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งถ้าตัวนักเรียนเองสามารถเลือกแนวทางการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของตนเอง ก็จะมีโอกาสประสบผลสำเร็จในการเรียนและเกิด ประสิทธิภาพกับการเรียนมากขึ้น และถ้าตัวนักเรียนเองได้เลือกเรียนในสาขาที่เขาชอบและสนใจ จะทำให้เมื่อเขาเรียนจบออกมาก็จะประกอบอาชีพที่เขารักและต้องการได้ดี ในส่วนตัว

ของเขาเองก็จะมีกรมุเทให้กับการเรียนและการทำงาน ในสายงานที่เขารักและสนใจมากกว่าสายงานที่เขาจำใจเรียนในสาขาที่เขาไม่ชอบ (วิลโล่ ตั้งจิตสมคิด, 2544) สภาพการศึกษาของนักเรียนหากศึกษาต่อจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ โดยมีตัวแบบจากญาติพี่น้อง และหากไม่ศึกษาต่อจะมีความคาดหวังด้านอาชีพ โดยทำงานในโรงงานหรือบริษัท (เครือวัลย์ จันทร์โพธิ์, 2551) ในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญจะพบว่า เพศหญิงจะเลือกเรียนมากกว่าเพศชาย และการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพจะพบว่าเพศชายเลือกเรียนมากกว่าเพศหญิง (ศราวุธ เถาว์โท, 2546; ไกรวุธ พนมพงษ์, 2544)

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวัยของผู้เรียนนั้น จัดได้ว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความปรารถนาจะพัฒนาทักษะ ความรู้ และทัศนคติ เพื่อช่วยตนเองให้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และเป็นผู้ผลิตที่ดี ซึ่งหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญนั้น ยังไม่เพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนออกไปประกอบอาชีพได้ แต่เป็นเพียงส่วนที่เตรียมโครงการเพื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัยเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการที่เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสิทธิจะเลือกเรียนต่อทางสายสามัญหรือสายอาชีพนั้น จะต้องมิจปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและศึกษาความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนจัดการศึกษาของหลักสูตรโรงเรียน รวมทั้ง เป็นข้อมูลวางแผนการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนตัวนักเรียนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ในสายสามัญหรือ สายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ในสายสามัญหรือสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำถามการวิจัย

ปัจจัยด้านเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา โอกาสในการศึกษาต่อ โอกาสในการประกอบอาชีพ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก จะมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ในสายสามัญหรือ สายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์** หมายถึง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

2. **การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ** หมายถึง การเลือกที่จะศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ หรือสายอาชีพ ในระบบโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. **การศึกษาต่อสายสามัญ** หมายถึง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นปูพื้นฐานความรู้ทางวิชาการให้นักเรียนสามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถานบันการศึกษาที่สูงขึ้น

4. **การศึกษาต่อสายอาชีพ** หมายถึง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาทั้งของรัฐหรือเอกชน ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาทางวิชาชีพให้นักเรียนออกไปประกอบอาชีพ

5. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชาย หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดขอนแก่น

6. **บิดามารดา** หมายถึง หรือผู้ดูแล อุปการะรับผิดชอบนักเรียน

7. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ระดับ

คะแนนเฉลี่ยในเทอมต้นปีการศึกษา 2550 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษา 2550 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.00 ถึง ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.99
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป

8. ระดับการศึกษาผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ของนักเรียน โดยแบ่งระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับการศึกษาต่ำ หมายถึง ได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) ระดับการศึกษานานกลาง หมายถึง ได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับอนุปริญญา
- 3) ระดับการศึกษาสูง หมายถึง ได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาขึ้นไป

9. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง ชนิดของงานที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่กระทำอยู่เป็นปกติ ได้แก่ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกร ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือแม่บ้าน และอาชีพอื่นๆ ที่นำรายได้มาสู่ครอบครัว

10. รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง ค่าตอบแทนที่สามารถคิดเป็นจำนวนในรูปของเงินตราของบิดา มารดา รวมกัน หรือของผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดู โดยถือเอารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดขอนแก่น คือ มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน มีรายได้ระหว่าง 10,001-30,000 บาทต่อเดือน มีรายได้สูงกว่า 30,001 บาทต่อเดือน

11. โอกาสในการศึกษาต่อ หมายถึง โอกาสในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการศึกษาสายสามัญเมื่อจบ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งโอกาสเข้าเรียนจะยากกว่าการศึกษาสายอาชีพ ที่เมื่อจบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้วสามารถศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาตรี

12. โอกาสในการประกอบอาชีพ หมายถึง โอกาสในการหางานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาโดยนักเรียนที่จะจบการศึกษายสายอาชีพศึกษา (ปวช.) จะสามารถหางานทำ ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ง่ายกว่า นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

13. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเรียนตลอดหลักสูตรสายสามัญหรือสายอาชีพ

14. แรงจูงใจ หมายถึง เหตุผลในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ

15. แรงจูงใจภายนอก หมายถึง เหตุผลภายนอกในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ ได้แก่ ระดับผลการเรียนตัวเอง เมื่อตอน ม.1 ถึง ม.3 ผู้ปกครองเคยเรียนมาก่อน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่ำกว่าสายที่ไม่ได้เลือก เมื่อจบแล้วได้โอกาสการมีงานทำมากกว่าสายที่ไม่ได้เลือก เมื่อจบแล้วได้โอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากกว่าสายที่ไม่ได้เลือก เกิดจากแรงผลักดันของผู้ปกครอง, ญาติ ครู-อาจารย์ เพื่อนตนเองมีความสนใจ และมีความถนัด และเมื่อจบแล้วคาดว่าจะนำไปสู่อาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้ารายได้ดีและมั่นคงในอนาคต

16. แรงจูงใจภายใน เหตุผลภายในในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ ได้แก่ นักเรียนรู้สึกว่ายานง่ายกว่าสายที่ไม่ได้เลือก ต้องการความสำเร็จในด้านอาชีพ ต้องการการยอมรับทางสังคม ต้องการเงินเดือนสูง ๆ ต้องการประกอบอาชีพที่ตัวเองชอบ ลงสารผู้ปกครองที่ต้องทำงานหนัก ต้องการทำให้ดีกว่าผู้ปกครอง ต้องการทำให้ดีกว่าตอนเรียน ม.ต้น ต้องการแยกตัวออกจากผู้ปกครอง และต้องการเอาชนะเพื่อน ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาจากประชากร ซึ่งเป็นนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จังหวัด
ขอนแก่น (สังกัดสามัญศึกษาเดิม) จำนวน 16,740 คน
โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Strati-
fied Random Sampling) จำแนกตามขนาดของ
สถานศึกษาในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น
การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร
R.V.Krejcie และ D.w.Morgan ได้ขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 376 คน ผู้วิจัยได้ปรับเพิ่ม ให้เป็น
จำนวนเต็มเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตรลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย
ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาย
สามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
จังหวัดขอนแก่น แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
ของนักเรียนและผู้ปกครอง
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบ
การตัดสินใจของนักเรียนโดยหาคุณภาพของเครื่องมือ
อาศัยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟาของ
ครอนบาค (Cronbach Alphacoefficient) พบว่า
แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงอยู่ในระดับ 0.82

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้
นักเรียนเขียนความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกศึกษา
ต่อสามัญและสายอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ด้วยตนเองโดยติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่ผู้วิจัยใช้
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการขอความอนุเคราะห์
เก็บข้อมูลจากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขอความ
ร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม และเก็บ
ข้อมูลด้วยตนเองในเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม ปีการศึกษา
2550 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ มาตรวจสอบ
ความสมบูรณ์ จัดเรียงข้อมูลแยกข้อมูล และตรวจให้
คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก
การเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อบรรยาย
คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษาโดย

การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานส่วนสถิติสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
ของตัวแปรต้น กับตัวแปรตามใช้การเปรียบเทียบค่า
สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างกรณีหลายกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน
ใช้การทดสอบไคสแควร์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ
ศึกษาต่อใน สายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน
และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าไคสแควร์ พบว่า
มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 แสดงว่า เพศมีส่วนในการตัดสินใจศึกษาต่อใน
สายสามัญหรือสายอาชีพ โดยพบว่า นักเรียนหญิง
จะเลือกศึกษาต่อในสายสามัญ คิดเป็นสัดส่วนมากกว่า
นักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับ ศราวุธ เถาว์โท (2546)
และ ไกรวุธ พนมพงษ์ (2544) ที่พบว่า เพศหญิงเลือก
ศึกษาต่อในสายสามัญมากกว่าเพศชาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับ
การตัดสินใจศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของ
นักเรียน และเมื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าไคสแควร์
พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลใน
การตัดสินใจศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับ เครือวัลย์ จันทร์โพธิ์
(2551) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลต่อ
การศึกษาต่อของนักเรียน

2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของ
ผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มี
ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญ
หรือสายอาชีพของนักเรียน และเมื่อทดสอบสมมติฐาน
โดยใช้ค่าไคสแควร์ พบว่า ไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ แสดงว่า ปัจจัยเหล่านี้ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
ศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับ เครือวัลย์ จันทร์โพธิ์ (2551)

ที่พบว่า อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ไม่มีปัญหาต่อสภาพการศึกษาต่อ ส่วนค่าใช้จ่ายในการศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่ที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญไม่เห็นด้วยว่า ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อ

3) ปัจจัยทางด้านโอกาสในอนาคต

โอกาสในอนาคตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าไคสแควร์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โอกาสในอนาคต มีส่วนในการตัดสินใจศึกษาต่อ โดยพบว่า นักเรียนที่เลือกศึกษาต่อ เลือกเรียนในสายสามัญเป็นส่วนใหญ่

2. จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

1) แรงจูงใจภายใน องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนที่เป็นแรงจูงใจภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.53$) และเมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรก สามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ต้องการประกอบอาชีพที่ตัวเองชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.89$) ต้องการความสำเร็จในด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.80$) และต้องการทำให้ดีกว่าตอนเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.98$)

2) แรงจูงใจภายนอก องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนที่เป็นแรงจูงใจภายนอกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.52$) และเมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรก สามารถเรียง

จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เมื่อจบการศึกษาแล้วจะนำไปสู่อชีพที่มีความเจริญก้าวหน้ารายได้ดีและมั่นคงในอนาคตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.84$) ตนเองมีความสนใจและมีความถนัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.89$) และเมื่อจบการศึกษาแล้วมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.97$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางด้านส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านโอกาสในอนาคตมีความสัมพันธ์ในการศึกษาในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน ดังนั้น ทางโรงเรียนหรือฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน จึงควรมีการบริการแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียน โดยการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียน โดยการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียน ได้ถูกต้อง ตรงตามความสนใจของนักเรียนมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนในภูมิภาคที่ต่างไปจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) ควรศึกษาและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อในสายสามัญและสถานอาชีพของนักเรียน เพื่อสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรที่มีความสมดุลระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างมีคุณภาพต่อไป
- 3) ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลอย่างชัดเจนต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ ตามบริบทและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- โกรธูธ พนมพงษ์. (2544). แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดกับ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เครือวัลย์ จันทร์โพธิ์. (2551). สภาพการศึกษาต่อและการไม่ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรารุธ เถาว์โท. (2546). การเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิเคราะห์จำแนก. รายงานการศึกษาอิสระปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอน ของสถาบันราชภัฏธนบุรี. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศาสตร์และสังคมแห่งชาติ. (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.